

Könyvtári Mappa

A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei könyvtárosok lapja
2023. július IX. évfolyam, 15. szám

TARTALOM

Jubileumi év a kistélepülések könyvtári ellátásában	1
Tíz éve a kistépülési könyvtárakért	2
A borsodi művelődési autóktól a könyvtárbuszokig	6
Beérett a szorgos munka gyümölese	10
Öt évtizede a könyvtárosi pályán	12
Tardi varázslat - megszépült helyszínen várják olvasóikat	14
Megújult környezetben számítanak az olvasókra	15
Ilyen volt ilyen lett könyvtárak felújítás előtt és után	16
10 éves a Hahó, könyvtár(s)ak!	18
Polgármesterek mondták	20
Akik a kistépülési könyvtárakat segítik	22
Előadók mondták	24

Jubileumi év a kistelepülések könyvtári ellátásában

A 2023-ban 10 éves Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer a hazai könyvtári intézményrendszer egyik pillére, a kulturális alapellátás meghatározó eleme.

A kistelepüléseken élők korszerű és egységes könyvtári ellátásának jogszabályi alapját az 1997. évi Kultv. biztosítja. A KSZR koncepciójának kidolgozása 2003-ban vette kezdetét, hogy aztán a 2012. és 2013. évi jogszabályi változásokat követően a mozgókönyvtári ellátást a KSZR váltsa fel a megyei jogú városok fenntartásába került megyei könyvtárak, mint szolgáltató intézmények közreműködésével.

10 év elteltével kijelenthető, hogy a kistelepülések könyvtári ellátása – szolgáltatóhely fenntartásával vagy könyvtárbusz üzemeltetésével – országos lefedettséget jelent, a 2022. évi adatok szerint 2696 település bevonásával.

A központi állami támogatásból működő rendszer a kistelepülésen élők számára – ez országosan több mint 2,5 millió lakos jelent – megújuló könyvtári tereket, folyamatosan frissülő könyvtári állományt, informatikai eszközöket, képzési lehetőségeket, programokat és rendezvényeket biztosít. A szolgáltatóhelyek megnevezése: könyvtári, információs és közösségi hely is ezt erősíti. Azt a szerepet, amelyet betöltve ezek a terek közösségi térré

válnak és egy-egy kistelepülés életének, az ott élők életének meghatározó helyszíneként olvasási, szórakozási, tájékozódási, közösségépítési lehetőséget teremtenek.

A II. Rákóczi Ferenc Könyvtár a kistelepülési ellátás tekintetében az ellátandó terület nagysága alapján a második, az ellátandó települések száma és a lakosságszám alapján az első a vármegyei hatókörű városi könyvtárak sorában. Sokrétű és nagy felelősséggel járó feladat ez, amelyben a könyvtár nagyon sok kollégája érintett akár közvetlenül, mint a Területellátási Osztály tagja, vagy közvetve, a dokumentumellátás, az informatikai rendszerek működtetése és még sok más terület kapcsán.

A Könyvtári Mappa ez évi első számában a Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyei Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer elmúlt 10 évére tekintünk vissza. Bemutatjuk az előzményeket, az elért eredményeket, egy-egy kistelepülés példáján keresztül szemléltetve. Megosztjuk a szolgáltatások működtetésében részt vevők gondolatait.

A KSZR esélyt ad arra, hogy a legkisebb településeken élők is hozzáférjenek a könyvtárak által kínált szolgáltatások széles köréhez. Ez az esélyteremtés hozzájárul az egyén és a közösség életminőségének emelkedéséhez.

Tíz éve a kistelepülési könyvtárakért

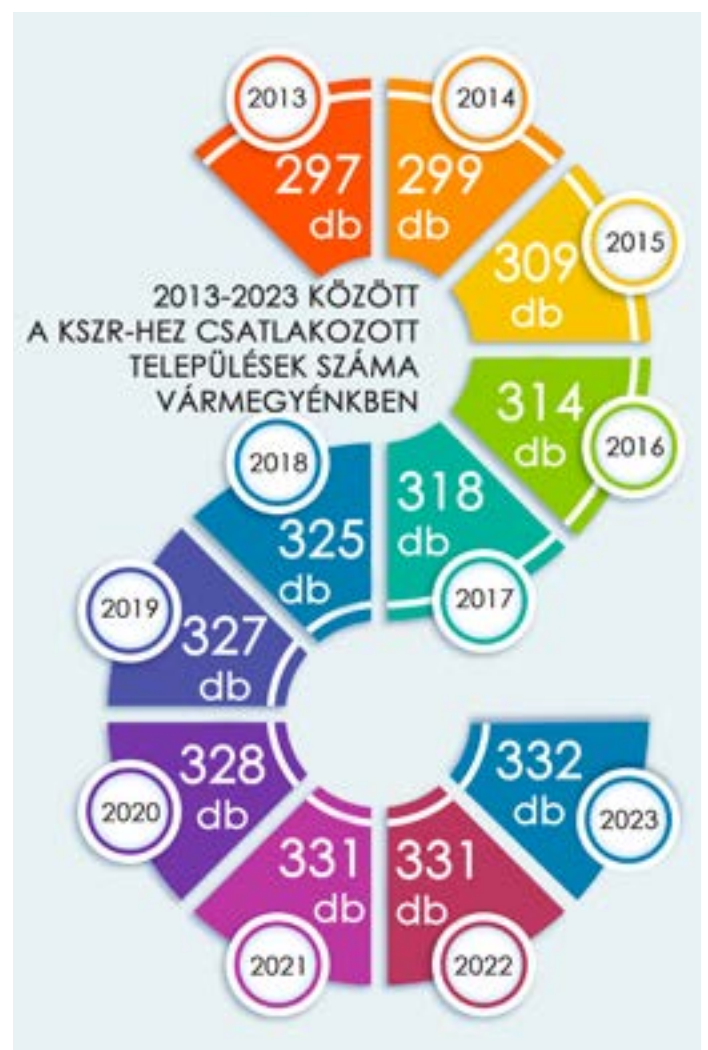
Intézményünk megalapítása óta végez módszertani munkát; feladatunk a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszerhez (KSZR) csatlakozott települési, továbbá a nyilvános könyvtárak jegyzékén szereplő intézmények munkájának támogatása. A KSZR ellátás célja, hogy lakóhelytől függetlenül, minden magyar állampolgár azonos színvonalú könyvtári szolgáltatásban részesüljön.

A fenntartók részéről folyamatos érdeklődés mutatkozik a KSZR szolgáltatásai iránt. Az 1997. évi CXL. törvény 64. §-a kimondja, hogy a települési könyvtári ellátás biztosítása a települési önkormányzatok kötelező feladata, melyet nyilvános könyvtár fenntartásával vagy a vármegyei hatókörű városi könyvtár szolgáltatásainak igénybevételevel teljesíthet.

2013-ban 297 településsel volt érvényes együttműködési megállapodása könyvtárunknak, ami 2023-ra 332-re nőtt. A KSZR szolgáltatásait igénybe vevő önkormányzatok többsége (279) könyvtári szolgáltatóhelyet tart fenn, 53 települést könyvtárbusz lát el. Kezdetben a városi könyvtárak bevonásával, majd 2020-tól közvetlenül a II. Rákóczi Ferenc Könyvtárból, a Területellátási Osztály munkatársai által jutnak minőségi, könyvtári szolgáltatásokhoz a kistelepüléseken élők.

A vármegyei hatókörű városi könyvtár a szolgáltatások széles körét biztosítja

a településeken, mely a dokumentumbeszerzésen (könyv, folyóirat, kotta, térkép, DVD stb.) túl magában foglalja az ingyenes könyvtárközi kölcsönzés lehetőségét, olvasásnépszerűsítő programok szervezését, informatikai, elektronikai eszközök, bútorok beszerzését, valamint az ügyviteli és könyvtári nyomtatványok biztosítását is.

2013-tól 2023. május 31-ig összesen 98 szolgáltatóhelyet modernizáltunk.

A pandémia, majd az energiaválság jelentős változást hozott az intézmények működésében, a szolgáltatások területén pedig visszaesést. Az előző évekhez képest a könyvtárhasználat mutatói minimális javulást mutatnak, de még nem sikerült elérni a pandémia előtti szintet. Összességében mind a személyes használat, mind a kölcsönzött dokumentumok számának vonatkozásában kis mértékű növekedés figyelhető meg a 2022. december 31-i adatok alapján.

KÖNYVTÁRHASZNÁLAT

Ahhoz, hogy a könyvtárhasználatok számában emelkedés következzen be, alapfeltétel a jó állomány. Az eltelt tíz év alatt 326.275 kötetet szállítottak ki a Területi-látási Osztály munkatársai a településekre.

Az évek folyamán egyre magasabb összeget fordítunk könyvtári dokumentumok beszerzésére. Míg 2013-ban 41.257.840 Ft, 2022-ben már 77.504.096 Ft értékben vásároltunk könyveket, térképeket, DVD-eket, kottákat. Így a kistelepülési könyvtárhasználók számára is sikerült biztosítani magas szintű, komplex szolgáltatásokat, a kultúrához való hozzáférés még szélesebb tárházát.

Folyóiratok széles választékával várjuk az olvasókat a szolgáltatóhelyeken.

A KSZR indulásakor, 2013-ban elvégzett felmérésben megállapítottuk, hogy a településeken lévő számítógépek jelentős része elavult. 2019-re sikerült teljesíteni, hogy minden település szolgáltatóhelyén 2 számítógép és egy multifunkciós eszköz álljon az olvasók rendelkezésére.

A KSZR indulása óta Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye településein 21.076 rendezvényt valósítottunk meg.

Szeretnénk minél több ember figyelmét ráirányítani a KSZR nyújtotta kulturális és közösségépítő lehetőségekre, hiszen a fejlesztéseknek köszönhetően javultak a szolgáltatási körülmények, korszerű könyvtárbelsőök várják a használókat.

A kialakított közösségi terek barátságos környezetet biztosítanak a könyvtári programok, olvasásnépszerűsítő és ismeretterjesztő rendezvények, író-olvasó találkozók lebonyolítására.

2013-2022 között megvalósult beszerzések összesen

összesen/érték

279 837 129 Ft

A borsodi művelődési autóktól a könyvtárbuszokig

Az aprófalvas Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyében jelentős hagyományai vannak a mozgókönyvtári ellátásnak, amely időről időre megújult formában vesz részt a kultúra közvetítésében. A II. Rákóczi Ferenc Könyvtár 1959. április 21-én vette át a Művelődésügyi Minisztériumtól a Nemzeti Múzeum és az Országos Széchényi Könyvtár mögötti téren első művelődési autóját, egy azúrkék színű Moszkvicsot.

Az autó 1959. július 1-jén kezdte meg működését: a tanyak lakosságához könyveket juttatott el, ismeretterjesztő előadásokat, filmvetítéseket szervezett. Az autó és személyzete az év végéig 126 látogatást tett 33 település 6320 lakosának körében a szerdai, szombati és vasárnapi találkozók során, majd hétfőn tért vissza a könyvtárba.

A borsodi művelődési autó kétéves tevékenysége során, 1961. július 1-ig, 22 000 kötetet kölcsönzött a mozgókönyvtár olvasóinak 3800 kötetes állományából. Évente 1500 beiratkozott olvasó vette igénybe a szolgáltatásait. A működés kezdete óta 119 ismeretterjesztő előadást szervezett, 189 ismeretterjesztő filmet és 194 alkalommal hosszú, kétórás játékfilmet vetített.

1962. június 28-án a B.-A.-Z. Megyei Tanács egy 10 személy szállítására alkalmas mikrobuszt ajándékozott a könyvtárnak, a már korábban is működő két művelődési autó mellé. A mikrobusz lehetőséget biztosított arra, hogy kamaraesteket, hangversenyeket, irodalmi és színházi előadásokat tartsanak a megye kistelepülésein. A három művelődési autó naponta elindult útjára az encsi, a sátoraljaújhelyi és a miskolci székhelyekről a hegyi falvakba és a tanyákra. 1964-ben havonta 40 tanyát és hegyi falut kerestek fel és több mint 2500 állandó olvasójuk volt a megyében. Munkájukat télen is folytatták: decemberben 9 ezer km-t tettek meg és 30 településre jutottak el. A tanyákon a gyermekek számára „meseposztócská” foglalkozásokat is tartottak.

Ötven évvel később, 2005. január 1-jén az Edelényi Többcélú Kistérségi Társulás és Szendrő Város Önkormányzata közötti megállapodás alapján a Szendrői Közművelődési Központ és Könyvtár egy 1000 kötetet szállító kisbusz (átalakított Mercedes Sprinter) segítségével megkezdte a Bódva-völgy 26 településének mozgókönyvtári ellátását.

2006. január 22-én egy, kb. 2000 dokumentum szállítására alkalmas, átalakított Volkswagen mikrobusz segítségével mozgókönyvtári szolgáltatást indított az Encsi Városi Művelődési Központ és Könyvtár az Encsi Kistérségi Társulás 16 települése számára.

2013-ban a II. Rákóczi Ferenc Könyvtár megvásárolta a szendrői könyvtárbuszt és az ellátás szolgáltatás-megosztási szerződés keretében folytatódott tovább az edelényi és encsi kistérségben, a városi könyvtárak közreműködésével, a Könyvtár-ellátási Szolgáltató Rendszer keretében.

2018. január 11-én a II. Rákóczi Ferenc Könyvtár megkötötte a 2017 végén nyertes EFOP-4.1.8-16-2017-00026 A könyvtári intézményrendszer tanulást segítő infrastrukturális fejlesztései pályázat támogatási szerződését 95.764.282 Ft értékben. A mobil könyvtári szolgáltatások nyújtására alkalmas új járművet beépített GPS rendszerrel, műholdas internetkapcsolattal, mikrohullámú sütővel, számítógépekkel, projektorral, nyomtatóval, szkennelvel, nagy képernyős televízióval szerelték fel. A klimatizált könyvtárbusz korszerű és akadálymentes szolgáltatások nyújtására képes. A könyvespolcok csaknem 2500 darab dokumentum tárolását biztosítják.

Az új könyvtárbusz átadó ünnepségére 2019. szeptember 16-án került sor, majd októbertől 27 kistélepülésen indult el, biztosítva a széleskörű könyvtári szolgáltatásokat.

Alapvető feladata: hagyományos könyvtári szolgáltatások – a könyvkölcsönzés, tájékoztatás, információszerzés – mellett fénymásolás, szkennelés, számítógép- és internethasználat biztosítása.

Az olvasók igénybe vehetik a számítógépeket és az internetet. Nézhetnek TV-t, emellett nyomtatási, másolási, szkennelési lehetőség is rendelkezésükre áll. Széleskörű programkínálattal, KönyvtárMozi vetítésekkel várja az érdeklődőket.

Bár a 2020-2021-es év során a pandémia miatt többszöri leállással működött az új könyvtárbusz, de a beiratkozott olvasók száma így is megközelítette az 500 főt.

Bátran állíthatjuk, hogy a könyvtárbusz sikeresen reagál a borsodi emberek igényeire, a modern kor kihívásaira. A Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye 27 települését rendszeresen látogató és ott mobil könyvtári szolgáltatásokat nyújtó, korszerűen felszerelt könyvtárbusz az ott élő emberek jobb könyvtári ellátását szolgálja. Az olvasók két és félezer könyvből, időszak kiadványból, DVD-ből választhatnak. A könyvtárbusz nemcsak egy könyvekkel és digitális eszközökkel felszerelt jármű, hanem egy olyan eszköz, ami segít bekapcsolódni a világ vérkeringésébe; tudást, információt és szakértelmet visz a településekre.

A buszt belső kialakítása alkalmassá teszi KönyvtárMozi programok lebonyolítására, kiscsoportos olvasásnépszerűsítő foglalkozások tartására és oktatásra is. Az itt induló tanfolyamokon a résztvevők elsajátítják a számítógép használatát, megismerkednek az önéletrajzírás fortélyáival, betekintést nyernek a szövegszerkesztés és a böngészés rejtelseibe. Célunk a digitális szakadék csökkentése.

A KönyvtárMozi programokon főleg kisiskolások, óvodások vesznek részt, de a rendezvényekre látogatók is örömmel veszik igénybe ezt a szolgáltatást.

A KönyvtárMozi sokszínű palettáján mindenki megtalálja a korosztályának megfelelő mesét, filmet, ismeretterjesztő előadást.

A könyvtárbuszon végzett munka nemcsak a látogatott települések lakosainak, hanem a buszon dolgozó könyvtárosoknak is élményt, kihívást jelent. Felkészülni a már említett képzésekre, olvasásnépszerűsítő, kreatív, kézműves foglalkozásokra, illetve lebonyolítani ezeket igazi szakmai, sőt a könyvtárosi szakmán túlmutató feladat. Kollégáinknak köszönhetően a könyvtárbusz nemcsak hétköznap, hanem igény szerint hétfvégén, ünnepnapokon is elindul.

Mindenki megtalálhatja azt, ami számára érdekes. A könyvtárbuszon a könyvek és DVD-k mellett 32-féle folyóiratot és napilapot kölcsönözhetnek ki. Szolgáltatásaink közé tartozik, hogy idős, beteg, mozgásukban korlátozott emberek számára házhoz szállítjuk az olvasnivalót. Az állományban nem szereplő dokumentumokat könyvtárközi kéréssel vagy vásárlással szerezzük be számukra. Az idősebb korosztály előszeretettel mutatja ki köszönetét és megbecsülését könyvtárbusz munkatársainak apró figyelmességekkel: süteménnyel, gyümölcssel várják őket, illetve szívesen megosztják velük élettörténetüket, tapasztalataikat.

Az elmúlt évek tapasztalatai alapján a könyvtárbusz jelen van a településen élő emberek mindennapjaiban.

Vannak települések, ahol az iskola minden tanulója tagja a könyvtárbusznak (pl. Fáj községben), de a szögligeti általános iskola kis közösségéből is csaknem száz gyermek csatlakozott hozzánk. A megadott időben érkező könyvtárbuszt óvodáscsoportok is várják a megállóhelyeken. Ők nem csupán olvasnivalót kölcsönöznek; várakozás közben a KönyvtárMoziban mesét néznek, olvasásnépszerűsítő- és kreatív foglalkozások lelkes résztvevői.

Bízunk benne, hogy könyvtárbuszunk a vármegye útjait járva új lehetőségeket nyújt az érdeklődők számára, és a beiratkozott olvasók, tanfolyamon résztvevők száma folyamatosan nőni fog, és egyre inkább kiaknázzák a könyvtárbuszban rejlő kulturális, művelődési, fejlődési, tanulási és szórakozási lehetőségeket.

Beérett a szorgos munka gyümölcse

A Tiszadorogmai Művelődési Ház és Könyvtár vezetője Molnárné Dankó Mária. A helyi kulturális élet mozgatórugója sokat tesz azért, hogy a településen élőket becsalogassa a könyvtárba. Számos program szervezésével segíti a közösségi életet.

Hogyan emlékszik vissza a kezdetekre?

2015-ben kerültem a könyvtárba. Akkor még zajlott az Integrált Közösségi Szolgáltató Tér (IKSZT) pályázat és elődöntől a programszervezést és a könyvtár vezetését is átvettem. Az IKSZT-n belül meg kellett valósítani a kötelező programelemeket. Ezeket dokumentáltam, beszámolókat írtam, fotókat töltöttem fel a különböző rendezvényekről. Később a szervezés és lebonyolítás mellett könyvtári feladataim közé tartozott a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszerrel (KSZR) történő kapcsolattartás.

Tiszadorogmát 370-en lakják. Mit jelent az itt élőknek a könyvtár, miként alakulnak a kulturális programok a településen?

Nagyon örültek annak, amikor átvettem a könyvtár vezetését és elkezdtem szervezni a programokat. Tartom a kapcsolatot a nyugdíjas klubbal, működik a településünkön a „Kulturált és Egészséges Gyermekekért” Közalapítvány, mely bált szokott szervezni nálunk, ennek lebonyolításában is segítséget nyújtok. Szeretnek ide járni az emberek, akik számos kéréssel fordulnak hozzám.

A nyomtatás, fénymásolás és szkennelés mellett az e-mailek küldésében és az ügyfélkapu kezelésében is segítek. A programok lebonyolításához az önkormányzat anyagilag támogatást ad, kisbuszukat igénybe vesszük a színházlátogatáshoz.

Eredeti végzettsége nem könyvtáros, hanem képezett könyvelő és vállalati tervező statisztikus. Hogyan került be a kulturális vérkeringésbe?

Az emberekkel való kapcsolatomban már az érettségi után megvolt, hiszen ügyintézőként dolgoztam Tiszaújvárosban a MOL Nyrt-nél a beruházási osztályon, tehát az irodai munka nem állt távol tőlem. Tiszadorogmán kezdetben közfoglalkoztatott voltam az önkormányzatnál. Mindig voltak ötleteim, amelyeket próbáltam megvalósítani.

Mik voltak a kezdeti lépések, milyen programokat szervezett?

Már korábban is voltak állandó programok, mint a majális, a gyereknap, falunap, mikulás ünnepség és a falukarácsony, hogy csak a legnépszerűbbeket említsem. Mielőtt bekerültem a könyvtárba, már szerveztem gyerekek bevonásával egy betlehemes műsort a falukarácsonyra.

Számomra minden program kedves. A színházi előadások ugyanúgy, mint a falunap, vagy a majális. Mivel közművelődési szintér is vagyunk, pályázhattunk Erzsébet táborok lebonyolítására. A helyi gyerekeknek 2-3 turnusban szerveztünk táborokat. Minden évben nyertes pályázataink voltak, melyek megírásában Szemán Gáspár-né, a tiszababólnai iskola vezetője segített. Voltak kötelező programelemek, amelyeket meg kellett valósítani. Összességében elmondhatom, hogy nagyon szerették a táborokat a külsős és a helyi gyerekek is.

Mit jelent a település számára, hogy a könyvtár a KSZR-hez tartozik?

Nagyon nagy segítség, mert mindig kapunk új könyveket, az irodába pedig új számítógépet és nyomtatót is. Fontos az is, hogy az olvasók is le tudnak ülni a számítógép elé, tudják használni az internetet. Különböző praktikus dolgokban is a helyiek rendelkezésére tudok állni. Ilyen a laminálás, vagy a különböző dokumentumok lefűzése. Hálás vagyok, mert a KSZR sok mindenben a segítségünkre van, jelentősen megkönnyíti a munkánkat, egyszerűbbé teszi a mindennapi feladatainkat. A területi referens szakmai, módszertani segítségét is meg kell említenem, bármikor fordulhatok hozzá, ami nagy könnyebbség.

Szeretnek könyvtárba járni a tiszadorogmaiak, mit jelent számukra ez a szolgáltatás?

Vannak állandó olvasóim, egyesek fiatalok és nyugdíjasok is. Utóbbiak számára a pandémia idején házhoz szállítottuk a könyveket. Rám bízta a választást és mindig meg voltak elégedve. Ismerem az ízlésüket, hogy ki mit szeret olvasni, mi az, ami leginkább érdekli. Az általános iskola első osztályosai beiratkoztak a könyvtárba. Az év folyamán ők is állandó olvasókká váltak. Természetesen a kamaszok is felkeresik a könyvtárat, ők inkább a kötelező irodalmat kölcsönzik. Amikor ide kerültem, 25 olvasóm volt. Ez a szám idén 140-re emelkedett.

Öt évtizede a könyvtárosi pályán

A szikszói járás kistelepülésén, Léhen, a könyvtár lelkes vezetője Regdon Lászlóné, aki mindenben segít az ott élőknek. Korábban a szomszédos Kázmárkon kémiát és matematikát tanító – immár 78 éves – Éva néni sok mindenre büszke, amit eddig tett a településéért. Ez az év különleges számára, hiszen most ünnepli 50 éves könyvtárosi jubileumát.

Mi keltette fel érdeklődését a könyvtárosi pálya iránt?

Édesanyám postamester volt, így első perctől kezdve találkoztam újságokkal, könyvekkel. Volt olyan időszak, amikor térdig jártunk az újságokban, hiszen 40 éve több mint 10 lap járt oda. Már gyerekkoromban magamba szívtam a tudást és számos impulzus ért, a legkülönbözőbb könyvek vettek körül otthon is.

Első olvasmányélményem meglepő módon az *Irokézek fia* című indiános könyv volt. A krimik és a romantikus irodalom iránti vonzalmam azóta is megmaradt.

Hogyan emlékszik vissza a kezdetekre?

A faluban 1961 óta működik könyvtár, mely korábban Encshez tartozott. 1973-ban vettem át a könyvtárat, melyet azóta is vezetek. A települési programok közül kiemelném a nemzeti és egyházi ünnepeket, de vannak időseknek szóló számítástechnikai tanfolyamok is.

Az ifjúság számára korábban vetélkedőket is rendeztünk, de ma már az internet-használat az, ami számukra vonzóbb.

A könyvkölcsönzés mérséklődött, a gyerekek a kézműves foglalkozásokat választják szívesebben.

Mire büszke az elmúlt fél évszázad tevékenységei közül?

Sok minden büszkeséggel tölt el az elmúlt időszak rendezvényei közül, nehéz akár egyet is kiemelni, hiszen mind az én „gyermekem”. Ám egyről mégis valamivel szívesebben beszélek, mert ezzel vannak még terveim. Még 2013-ban szerveztünk egy mesemondó versenyt. 2020-ban lett volna a 8. alkalom, ám a járványhelyzet miatt elmaradt. Szerencsére 2021-ben és tavaly is meg tudtuk rendezni ezt a versenyt és szeretném megélni a tizediket is, hogy arra meghívhassuk azokat a résztvevőket, akik az elmúlt 10 évben elindultak a megmérettetésen.

Azt hallottam, hogy halad a korról és jóval hetven felett is használja a számítógépet, mit jelent ez a gyakorlatban?

Igen, valóban követem az informatika fejlődését, használom a számítógépet és az internetet. Mindezt még akkor sajátítottam el, amikor a kázmárki iskolában dolgoztam, a nyári szünetben tanultam meg a számítógép használatát. Rájöttem, hogy van egy visszafelé nyíl, így semmit sem lehet elrontani, használom, ennek már több mint 20 éve.

Annak idején még Commodore 64-es számítógépen ismerkedtem meg az informatika alapjaival egy fakultáció során.

Természetesen a könyvtári rendszereket is elsajátítottam, ebben pedig nagy segítségemre volt az unokám is. Az idén ünneplem 50 éves könyvtárosi jubileumomat, ami szinte egyedülálló az országban. Jelenleg heti 12 órában dolgozom könyvtárosként, de emellett sok mindenben segítséget nyújtok a helybeliek mindennapi ügyeinek intézéséhez. Önéletrajzok, kérvények, kérelmek megírásában is számíthatnak rám a község lakói. A korábbi évek programjai közül az író-olvasó találkozókat emelem ki, melyek során Fecske Csaba és Csorba Piroska is megfordult a településünkön.

„Mivel elismerik a községben a munkámat, nem keresik az utódomat” – hangsúlyozza a beszélgetésünk végén.

Regdon Lászlóné 2017 októberében a II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár által alapított Pro Bibliotheca díjat vehette át, egy évvel korábban pedig Léh Község Önkormányzatától díszpolgári elismerést kapott.

Tardi varázslat – megszépült helyszínen várják olvasóikat

A tardi szolgáltatóhely ünnepélyes átadóját 2022 decemberében tartották. A községben több beruházást is ekkor avattak.

A bükkaljai faluban csaknem 50 millió forintból valósulhatott meg a játszóudvar, a ravatalozó, egy fél kilométeres útszakasz és nem utolsósorban a könyvtár felújítása. A közösségi ház első emeletén található szolgáltatóhely új bútorokkal gazdagodott. Az ehhez szükséges forrást, 3,8 millió forintot, a Nemzeti Kulturális Alap pályázati támogatásából finanszírozták. A könyvtár berendezésében a II. Rákóczi Ferenc Könyvtár munkatársai nyújtottak szakmai és módszertani segítséget.

Tállai András, a Pénzügyminisztérium miniszterhelyettese, parlamenti államtitkár, a térség országgyűlési képviselője ünnepi beszédében kiemelte a kultúra, az olvasás fontosságát. Varga Gábor, a II. Rákóczi Ferenc Könyvtár igazgatója úgy fogalmazott, hogy minden kultúrára fordított forint jó helyre kerül. A hangulatos környezet hozzájárul ahhoz, hogy a fiatalok szívesen térjenek be az épületbe. Kleszó Tibor, Tard polgármestere hangsúlyozta, hogy a most felújított épületben tartják foglalkozásaikat a helyi klubok, ezeknek a közösségeknek meghatározó szerepük van a település kulturális életében.

Ezt követően Varga Gábor átadott egy Szekeres Erzsébet Magyar Örökség-díjas textil- és képzőművész által készített meseillusztrációt.

A jeles napot az óvodások és iskolások, valamint a Kiss Kata zenekar produkciója tette még emlékezetesebbé. Az ünnepséget követően mindenki boldogan vette birtokba a felújított könyvtárat.

Megújult környezetben számítanak az olvasókra

Idén tavasszal is megújult egy kistelepülési könyvtár. A rudolftelepi szolgáltatóhely ünnepélyes átadóját 2023. május 18-án tartották.

Rudolftelep egy alig több mint 700 lelkes zsákfalú a kazincbarcikai térségben. Az itt élők gyakran látogatják, szeretik a helyi könyvtárat, mely immár méltó környezetben várja olvasóit. A kultúra központja, a József Attila Művelődési Ház, melynek épületszárnyában működik a polgármesteri hivatal, valamint a könyvtár is. Az épületrész felújítása korábban már megvalósult, most a Nemzeti Kulturális Alap pályázatának köszönhetően 3.252.268 Ft-ból a könyvtár olvasótere is arculatot kapott. Megújultak a bútorok, a gyerekeknek mesesarkot alakítottak ki és egy tágas helyiségben várják ezentúl az olvasókat. Az átadó ünnepségen Zilahy Zoltán, a község polgármestere kiemelte a közösségi tér fontosságát, azt a helyet, ahová jó bejönni az embereknek. Nyomatékosította, megvan a kultúra iránti igény az itt élőkben és most már egy megszépült környezetben elégíthetik ki tudásvágyukat.

Varga Gábor, a II. Rákóczi Ferenc Könyvtár igazgatója úgy fogalmazott: minden település életében kulcsszerepet tölt be a könyvtár, mert egy igazi találkozóhely,

ahol az olvasás mellett számos kulturális tevékenységnek hódolhatnak az emberek. Demeter Zoltán, a körzet országgyűlési képviselője hangsúlyozta: a most átadott könyvtár egy igazi közösségi teret jelent a településen, ahol a különböző generációk találkozhatnak, és igazi közösséggé forrhatnak össze.

Ezt követően Varga Gábor átadta a település első emberének Szekeres Erzsébet, Magyar Örökség-díjas textil- és képzőművész grafikáját. A művész azzal a szándékkal adományozta meseillusztrációit a vármegyei hatókörű városi könyvtárnak, hogy minden felújított kistelepülési szolgáltatóhely kapjon 1-1 darabot munkáiból. Az ünnepséget Czabányi Attila műsora tette még emlékezetesebbé. Most már a rudolftelepi olvasókon a sor, hogy minél többen térjenek be a megszépült környezetben működő könyvtárba.

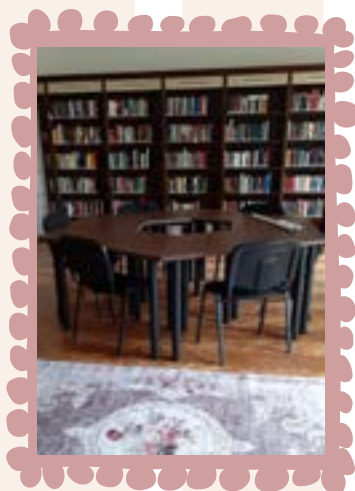
*Aggtelek**Bükkaranyos**Filkeháza*

Bogács

Krasznokvajda

Ónod

Tolcsva

10 éves a Hahó, könyvtár(s)ak!

Felidézve a Hahó, könyvtár(s)ak! című vetélkedő elmúlt 10 évét, számtalan élmény, érzés és gondolat kavargó a játék lebonyolításában résztvevő könyvtárosokban. Az olvasmányok kiválasztásától kezdve a feledhetetlen jelmezes jeleneteken, a Balatonban való fürdésen, a bogácsi táborok hangulatán és az esti meséléseken át az íróvendégekig. Az együttműködő települési- és iskolai könyvtárosok és felkészítő pedagógusok áldozatos, elhivatott munkája ott van és volt minden csapat teljesítményében. Ami talán a legfontosabb, hogy a hajdani „hahós” résztvevők hasonló benyomásokat osztanak meg velünk.

Hogy milyen céllal indult anno útjára a Hahó, könyvtár(s)ak! című vármegyei olvasásnépszerűsítő levelezős játék? Természetesen azért, ami a nevében is szerepel: az OLVASÁSNÉPSZERŰSÍTÉSÉRT. A játék elindításakor is ugyanaz a cél vezérelt bennünket, mint most. Azaz tálcán – játékos, kreatív feldolgozást igénylő formában – kínálni a mai magyar gyermekirodalom legjelentősebb képviselőinek műveit, építve az örök gyermeki érdeklődésre és lelkesedésre.

Azt, hogy lelkesek, az olvasásra és a világ megismerésére nyitottak a játékba bekapcsolódott általános iskolások, ezt csak megerősíteni tudjuk.

Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye bármely településéről nevezhetnek a vetélkedőbe az általános iskolák harmadik és negyedik osztályos tanulóiból álló négyfős csapatok. Az olvasásnépszerűsítő vetélkedő két írásbeli fordulóból és a szóbeli döntőből áll.

A résztvevők minden évben egy-egy kortárs íróval, költővel, és természetesen műveikkel ismerkednek meg. Nem titkolt célunk, hogy könyvtárba járásra ösztönözzük a gyerekeket, valamint csoportmunkára, együttműködésre is inspiráljuk őket. A szóbeli döntő mindig egy feledhetetlen élményt nyújtó író-olvasó találkozó is egyben, hiszen a zsűri elnöke az az író, akinek a művével az írásbeli fordulók során is megismerkedtek a tanulók.

Megfordult már így könyvtárunkban többek közt: Balázs Ágnes, Bosnyák Viktória, Gévai Csilla, Kiss Ottó, Lackfi János, Nyulász Péter és Vig Balázs.

Már a kezdetektől nagy népszerűségnek örvendett a *Hahó, könyvtár(s)ak!* játék. Évente átlagosan 140 tanuló vett részt az írásbeli fordulókban. De volt olyan év is, amikor 70 csapat, azaz 280 gyermek jelentkezett a versenyre.

Hogy mely települések iskolásai vettek részt a játékban? Helyszűke miatt felsorolni ebben az írásban lehetetlen, de a leggyakrabban résztvevőket megemlítjük. Ezek a következők: Alacska, Bócs, Gesztely, Hernádnémeti, Serényfalva, Arnót, Bogács, Ózd, Rudolftelep, Sátoraljaújhely, Taktakénéz, és természetesen Miskolc.

Biztosak vagyunk abban, hogy a gyerekek számára a játék – a megmérettetés – mellett ösztönző a nyeremény is. De ez természetes, hiszen ajándékot kapni mindenki szeret.

Fotó: Dobos Klára

Az olvasásnépszerűsítő játék győztesei minden évben értékes ajándékokat, valamint egynapos buszos kirándulást nyernek a Bükkalja központjába, Bogácsra.

A nyereménykiránduláson a legjobbak egy meseíróval is találkozhatnak és szaribuszos kiránduláson is részt vesznek a Bükkben.

Hahó könyvtárosok, hahó könyvtársak! A végére engedjétek/engedjenek meg egy – és nem három – kívánságot: ez a játék legalább még 100 évig népszerűsítse az olvasást a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer (KSZR) támogatásával!

Polgármesterek mondták...

Mit jelent a kistelepülések számára, hogy a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszerhez (KSZR) tartoznak, valamint az, hogy megvalósult a könyvtárak felújítása? A községek vezetőinek véleményére voltunk kíváncsiak.

Kezdjük a sort talán az egyik legkisebb településsel, Filkeházával. A mindössze 95 lelkes zempléni község polgármestere, Szedlák Flórián nagyon örül annak, hogy felújított könyvtár várja a helyieket, akik így korszerű körülmények között vehetik igénybe a különböző szolgáltatásokat. A településvezető örömmel újságolta, hogy 50 beiratkozott olvasójuk van, ami egy 100 fő alatti településnél magasnak számít. A KSZR-nek köszönhetően tartanak gyerekek és felnőtt programokat. A felújított épületben 15-20-an is elférnek, ami lehetőséget ad a rendezvények zavartalan lebonyolítására.

Filkeházától nem sokkal népesebb település Hegymeg, hiszen mindössze 120-an lakják. Az Edelény szomszédságában található község vezetője, Boschánszky Iván László kiemelte, hogy a 3 éve átadott könyvtárat egyre többen látogatják. Vannak törzsolvasók, akik rendszeresen betérnek a barátságos környezetben található épületbe, de vannak olyanok is, akik időszakosan keresik fel a szolgáltatóhe-

lyet. A fiatalok a szünidőben gyakori vendégek, örömmel kölcsönöznek könyveket, és a számítógép adta lehetőségeket is használják. A településre korábban könyvtárbusz járt, így fontos, hogy most egy állandó és modern könyvtár áll a hegymegiek rendelkezésére. A KSZR támogatás csepp a tengerben, de minden csepp nagyon fontos, mert az itt élők számára közelebb hozza a kultúrát. Kovács Gáborné Szűcs Ilona helyi számázású költőnő szívesen jön vissza a településre, hogy író-olvasó találkozó formájában népszerűsítse az olvasást.

A Bükkalja kapujában található több mint 2000 lelkes Bogácson örülnek a könyvtárfelújításnak. Az épület így vonzóbbá vált – mondja Csendesné Farkas Edit. A község polgármestere szerint igazi közösségi tér jött így létre, amely számos rendezvénynek adott már otthont és remélhetőleg ad még a jövőben is. A KSZR támogatás sokat jelent a településnek, mert az önkormányzat válláról is levesz némi terhet. Kulturális programokat tudnak szervezni a könyvtárban, mely az olvasókat is becsalogatja, így a kölcsönzések száma növekszik.

Bogácstól nem messze található, a csaknem 500 lelkes Kács, melynek könyvtára 2020-ban újult meg.

Örülnek az emberek, hogy a könyvtár megújult, sőt a Magyar Falu Program sikeres pályázatának köszönhetően tovább szépült – mondja Gácsi Jánosné polgármester. A könyvtárat sokan keresik fel azért is, hogy kölcsönözzenek, de pl. a helyi népdalkör is itt tartja foglalkozásait. A KSZR-nek köszönhetően az elavult könyvek helyett újak érkeznek, színes programokat tudunk szervezni a fiataloknak, és az időseknek egyaránt. A könyvtár a kulturális rendezvények színterévé vált.

Róczei Patrik, Aggtelek első embere arról beszélt, hogy a könyvtári felújítással teljes mértékben elégedettek. Az alig több, mint 500 lelkes észak-borsodi település könyvtárába jó betérni, sokkal szívesebben keresik fel az emberek, mióta megvalósult a felújítás. Az elmúlt 5 évben új számítógépekkel gazdagodtak, ami nagy segítség az itt élőknek, mert betérhetnek ide hivatalos ügyeiket intézni. A II. Rákóczi Ferenc Könyvtár munkatársainak köszönhetően rendezett lett a könyvtári állomány. A KSZR keretből olyan rendezvényeket is meg tudnak valósítani, amelyhez nem lenne elegendő az önerő. Az ismeretterjesztő és olvasásnépszerűsítő programok pedig nagymértékben hozzájárulnak ahhoz, hogy a könyvtárba csábítsák az embereket. Fontos, hogy együtt tudnak működni a helyi iskolával és óvodával is.

A Miskolchoz közeli csaknem 2500 lakosú Arnót 2019-ben pályázott könyvtárfelújításra – mondja dr. Üveges István polgármester.

A rekonstrukciónak hála 2020 nyaratól egy csaknem 100 m² alapterületű könyvtári helyiség várja az olvasókat, mely a korábbi terület duplája. A nagyobb terem az elmúlt években kitűnő helyszíne volt a községi rendezvényeknek, gyermekprogramoknak. A bővítésnek köszönhetően sikerült a csaknem 3 ezer kötetes állományt szakszerűen elhelyezni, s valamennyi korosztály részére megfelelő környezetet biztosítani. Pályázati támogatáson kívül a II. Rákóczi Ferenc Könyvtár segítségével kialakítottak egy gyereksarkot is, ahol az igényeknek megfelelő bútorok, játékok között ismerkedhetnek a könyvekkel, válhatnak értő olvasóvá a gyermekek.

Bodrogkisfaludot alig több mint 800-an lakják. Az itt élők számára fontos a kultúra, bár az online világ korát éljük, de tapasztalataink szerint egyre nő az igény a klasszikus, nyomtatott könyvek iránt – vallja Balogh Sándor polgármester. A község vezetője büszke arra, hogy 2020-ban átadták a felújított könyvtárat. A nyitás sikerességét alátámasztja az is, hogy azóta egyre többen látogatják és veszik igénybe a könyvtár különböző szolgáltatásait, köszönhető ez a dokumentumállomány folyamatos gyarapodásának is. A település vezetője kiemelte: mindezért köszönet jár a II. Rákóczi Ferenc Könyvtár munkatársainak, akik szakmai, módszertani téren sokat segítettek a települési szolgáltatóhelynek.

Akik a kistelepülési könyvtárakat segítik

Munkájukról keveset tudunk, mert szinte láthatatlan, de mégis fontos és példaértékű. Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye 15 ellátási körzetének települései, valamint a könyvtárbusz által felkeresett falvak tartoznak hozzájuk. A II. Rákóczi Ferenc Könyvtár területi referenseinek mindennapjairól, munkájuk sokszínűségéről vallott Bencs Klára, Székácsné Haraszti Rita és Nyulászi Gergely.

Bencs Klára négy éve látja el feladatát területi referensként a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszerben (KSZR). Hogyan kerültél a könyvtárba?

Hat évvel ezelőtt még egy hobbiboltban dolgoztam eladóként. Az egyik vásárló – egy azóta nyugdíjas területi referens – ajánlotta nekem a könyvtárosi munkát. Akkor a Szabó Lőrinc Idegennyelvi Könyvtárba kerestek könyvtárost. Ott tájékoztatóként dolgoztam és kézműves foglalkozásokat vezettem. Később megüresedett a KSZR-ben két referensi állás, így kerültem ide, ahol azóta is dolgozom. Két ellátási körzet, az abaúji és a tokaji, összesen 33 település könyvtára tartozik hozzám.

Mi a feladatod a mindennapokban?

Nekem nem könyvtáros az eredeti végzettségem, hanem rajz és vizuális kommunikáció szakon diplomáztam Nyíregyházán. Azonban nagyon megtetszett ez a munka. Nem is gondoltam volna, hogy a könyvtárosi tevékenység ennyire sokrétű. Persze a főfeladatunk, hogy megrendeljük a könyveket, majd kiszállítjuk az informatikai eszközökkel együtt, emellett szakmai segítséget nyújtunk a szolgáltatóhelyen dolgozó munkatársaknak. Kézműves foglalkozásokat is tartunk a kistelepülési könyvtárakban, valamint hétfőgenként a könyvtárbuszos településeken is.

Az itt eltöltött évek alatt mire vagy a legbüszkébb?

Nagy öröm, hogy sok leselejtezett könyvet „megmentek”, úgynevezett könyvszobrokat készítek belőlük. Munkáim eljutnak a felújított községi könyvtárakba, de volt már kiállításom a hollóházi, tiszaujvárosi, sátoraljaújhelyi, valamint miskolci könyvtárban is.

Nyulászi Gergely geográfus diplomával rendelkezik. Korábban már dolgozott a II. Rákóczi Ferenc Könyvtárban, majd egy rövid tiszaujvárosi kitérő után ismét visszatért az intézménybe. Hogyan emlékszel vissza a kezdetekre?

Amikor ide kerültem, vállaltam, hogy 3 éven belül elvégzem a segédkönyvtáros tanfolyamot, amit már az első év végén teljesítettem. Kezdetben területi referensként dolgoztam Miskolcon, majd Tiszaujvárosba a Hamvas Béla Városi Könyvtárba kerültem.

Ott szerettem a kölcsönző pultban tájékoztató könyvtárosként dolgozni, de a KSZR feladatok ellátása sokkal közelebb áll a szívemhez, így visszatértem a II. Rákóczi Ferenc Könyvtárba. A szerencsi és a szikszói ellátási körzet, összesen 34 települése tartozik hozzám. Minden héten végzünk állományellenőrzést, selejtezést vagy könyvtárrendezést.

Hogyan fogadnak a falvakban, mennyire tudtak megtalálni a közös hangot a települési könyvtárosokkal?

Szerencsére mindenkivel nagyon hamar egy hullámhosszra kerültem. Az probléma, hogy gyakran változik a könyvtárosok személye. Őket a települési önkormányzatok alkalmazzák. Mivel – főképp a szikszói ellátási körzetben – sok a szegény település, a hivatalban a polgármester mellett többnyire csak egy ember van, akinek mindent feladatot el kellene látnia. Arra nincs keret, hogy külön könyvtárost is alkalmazzanak. Nagyon sok lelkes kolléga dolgozik a településeken, akik felveszik a kapcsolatot a helyi óvodával, iskolával és közös programokat szerveznek. Ezt pozitívumként említeném.

Székácsné Haraszi Rita négy éve dolgozik területi referensként. Hogyan kerültél a könyvtárosi pályára?

Nekem korábban egy vállalkozásom volt, teljesen más területről érkeztem. Szerettem volna váltani és jelentkeztem a segédkönyvtáros képzésre, melyről az egyik ismerősömtől értesültem, aki itt dolgozott. Nem sokkal a végzés előtt jelentkeztem a meghirdetett állásra. Végül a területellátási csoportba vettek fel.

Mi az, amit a legszívesebben csinálsz, ami leginkább érdekes a könyvtárosi munka során?

Minden részfeladat szimpatikus számomra, bár a januári statisztikázás nem éppen a kedvencem. Ami a legjobban tetszik, hogy nem egy helyben kell ülnünk és az is fontos, hogy emberekkel tudok foglalkozni. Két ellátási körzet tartozik hozzám a mezőkövesdiből 19, a tiszaujvárosiból 14 település. Ebben az évben csatlakozott a KSZR-hez Sajószöged is, ahol korábban nyilvános könyvtár működött. Szívesen segítek a kreatív foglalkozásokban, igyekszem ellesni a kollégáktól a különböző praktikákat, hogy szükség esetén tudjam helyettesíteni őket. A településeken nagy szeretettel fogadnak bennünket. Kicsik és nagyobbak, sőt olykor még a felnőttek is részt vesznek a foglalkozásokon. Ha lehetne, minden hétvégén hívnának bennünket. Öröm ebben a csapatban dolgozni, a kollégák nagyon segítőkészek.

Előadók mondták...

A Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszernek (KSZR) köszönhetően számos kistelepülésen valósulnak meg programok. Az előadók nagy örömmel választják a falusi fellépéseket, hiszen úgy érzik minél kisebb a település, annál nagyobb szeretettel fogadják őket.

A Csiribiri Együttes rendszeres fellépője a kistelepülési rendezvényeknek. Vezetőjük tudja, hogy ezekbe a községekbe ritkábban jutnak el előadók, talán ezért sokkal nagyobb szeretetet, ölelést kapnak a gyerekektől.

„Mindig öröm visszatérni ezekre a helyszínekre, alig várjuk, hogy gyerekek között legyünk, mert ők nagyon hálás közönség” – mondta Pereverzia Ágnes.

A Pom-Pom Família műsorszervezője, énekes boldogan újságolta, hogy minél kisebb egy település, annál nagyobb szeretettel fogadják őket.

„A gyerekekért élek, köztük érzem igazán jól magam, örömmel megyek vissza a zenekarral a falvakba” – zárta mondanóját Pál Aurélné.

A Kalamajka Bábszínház gyerekprogramjai is népszerűek. A színházi jellegű vidéki előadások ugyanazt a szerepet töltik be, mint nagy elődeink vándor társulatai. Viszik a kultúrát a vidéken élők érdeklődéséhez és igényeihez igazodva.

„Több, mint 30 éve járom a vidéket és az a tapasztalatom, hogy a gyerekek ugyanazon lelkesedéssel fogadják az előadásokat, mint hajdanán” – mondta Fehér Sándor.

A Kiss Kata Zenekar a legkisebb településeken is örömmel lép fel. A II. Rákóczi Ferenc Könyvtár jóvoltából olyan apró falvakban is bemutatják műsorukat, ahol egyébként nem lenne lehetőségük szerepelni.

„Szép emlékeket őrzök a II. Rákóczi Ferenc Könyvtár és a zenekar közös ötletéről, a 2020-ban megvalósult Ablakos koncertről. A COVID idején számos községben énekelhettünk a gyerekeknek a járványügyi szabályok betartásával, így a dalokat az iskolások az ablakon keresztül hallgathatták. Ez sokat jelentett a zenekarnak” – fogalmazott Kiss Kata.

Czabányi Attila előadóművész megzenésített versekkel, musicalekkel készül egy-egy könyvtári programra. A rendezvényeken igyekszik a közönséget is bevonni, interaktívvá tenni a produkciót, hogy önfeledt, közös énekelés valósuljon meg. Az előadó köszönettel és hálával tartozik a II. Rákóczi Ferenc Könyvtár csapatának a belévetett bizalomért.

„A szívélyes fogadtatásuk sokat jelentett számomra. Nagy örömet szerzett az is, hogy megannyi intézményhez várnak vissza és számítanak rám egyéb műsorok terén is” – mondta Czabányi Attila.

SZERZŐINK

Miklós Katalin könyvtáros, a Gyermekkönyvtár vezetője
Miskolc, II. Rákóczi Ferenc Könyvtár

Szabóné Lenkefi Ildikó könyvtáros, osztályvezető
Miskolc, II. Rákóczi Ferenc Könyvtár

Brézai Zoltán PR-munkatárs
Miskolc, II. Rákóczi Ferenc Könyvtár

Varga Gábor igazgató
Miskolc, II. Rákóczi Ferenc Könyvtár

Impresszum

Könyvtári Mappa. A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei könyvtárosok lapja. Megjelenik félévente 400 példányban.

Szerkesztőbizottság vezetője: Varga Gábor

Szerkesztő: Brézai Zoltán

Szerkesztőbizottság: Brézai Zoltán, Csoma-Simon Mária, Miklós Katalin, Molnár István, Papp Dénes,
Péterné Szolnoki Ildikó, Szabóné Lenkefi Ildikó, Tumikné Csurák Ágnes, Varga Gábor

Címlapfotó: Székácsné Haraszi Rita

Kiadja a II. Rákóczi Ferenc Könyvtár - 3530 Miskolc, Görgy Artúr u. II. mappa@rfmlib.hu

Felelős kiadó: Varga Gábor

ISSN 2416-1578 Nyomtatás: GNR Szolgáltató és Kereskedelmi Bt., Miskolc

